

Передплата

на «РУСЛАНА» виписуть:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на шість місяців . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на шість місяців . . . 8 рублів
або 18 франків
Посдинкою число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віра не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дамбровського (Хорунщини). Експедиція місцеві в Агенції Соколовського в пасажі Гансманна.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламі неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 с. від стрічки.

Вітте в переговорах.

(X) Сими днями гостював в Нордерней президент російського комітету міністрів Вітте. Хоч Росія так занята війною на далеких Сході, однак не спускає она ока з інших важних справ. Задля того іменно виїхав Вітте до Нордерней, щоби в сім морським купелем місци перевести переговори з гр. Більовом про німецько-російський договір торговий. Ся подорож Віттого викликала справдешне зацікавлене в політичних кругах. Вітте задержав у своїх руках торгово-політичні справи, хоч портфель міністерства скарбу з волі царя відступив першому свому помічникови. Вислані ним відпоручники для переговорів з німецькими повновласниками якось не могли договорити ся до путя. Отже Вітте виїхав сам, щоби справу довести до ладу і як звичайно, виїхав уже з поворотом, а небавом дізнаємо ся, яким успіхом вінчали ся єго заходи, можемо почути, що Німеччина побіч договору з Італією і Бельгією довершить також договір з Росією.

Крім того можемо дізнати ся, чи побіч торгового договору не розходило ся тут ще й о які політичні пересправи, які могли би стояти в звязи також з подіями східно-азійськими. Вітте є орударем російських позичок. І тепер приписують єму намір приєднання німецького капіталу для воєнної позички, а хоч торговий договір не має нічого спільного з війною, то всеж таки моральна підтримка німецького правительства немале може мати значіне для довершення воєнної позички. А також немалої ваги є та обставина, що політика обидвох держав вимагає підтримки загроженої торгової звязи між Німеччиною а Росією. Вітте, бувши ще міністром скарбу, погрожував цювою війною задля установаженого Німеччиною цда від пшениці, жита, вівса і ячменю. Тепер мали з боку Росії усунути ся всякі сумніви що-до сеї справи і найдено дорогу до порозуміння. Вітте не думає уже так як в р. 1894. цювою війною добити ся договору з Німеччиною, а ся зміна погляду змінила також ціле торгово-політичне положенє.

Гр. Більов позаходив ся, щоби заздалегідь мати нову цюву тарифу в руках. Він виразно заявив се в німецькім парламенті, що се вельми корисно, бути заздалегідь уоруженим, а коли єму повело ся перевести в парламенті ухвалу цювої тарифи, задумав він се вихиснувати. Коли в Австро-Угорщині наслідком внутрішніх невзгод не можна було ще приступити до переговорів, зблизили ся уже Німеччина і Росія і почали пересправи. Се було указкою для Австро-Угорщини, що треба усунути перепони і обструкції не допустити до спинювання пересправ, але конечно їх перевести. Поїздка Віттого до Нордерней показує, що Росія і Німеччина зрозуміли користи поспіху. Наколи там повело ся довершити договору, то для Австрії се не буде вельми відрадно, бо се ослабить опір австро-угорських відпоручників торгово-по-

літичних. Імовірно при переведеню російсько-німецького договору треба глядіти по нуки також поза економічною областю, а се було би також некорисно, колиб се мало впливати на договір з Австро-Угорщиною. Побут Віттого в Нордерней викликав в Німеччині побідні надії і там думають, що по довершеню договору з Росією будуть уже мати в кишени договір з Австрією, відповідно своїм бажанням. Щоби до сего довести, дораджують в Німеччині виновісти договір Австрії, отже приневолити її до прийняття умов там бажаних. Побачимо чи австро-угорські повновласники будуть мати на стілько відпорности, щоби не піти за диктатом в Берліні або Дрезні під напором побуту Віттого в Нордерней.

Школи на Руси.

II. Школи латинські на землі польско-литовсько-руській до приходу Єзуїтів.

(Дальше).

Заходи римо-католицького духовенства около піднесеня просвіти не всюди здійснили ся так задля сего, що не кождий парох займав ся школою, як і задля сего, що протестантські пани ставили перепони. В кождім однак разі заходи єї в значній часті причинились до піднесеня образования.

Живіший рух на тім полі можна замітити з початком XVII ст., коли краківська академія за старанем єрархії і задля конкуренції Єзуїтів піддала ся реформі.

Краківська академія підняла ся виробленя плану для шкіл міських і сільських, а стало ся се 1612. р., коли краківський диецезальний собор підніс упадок в школах музики, арифметики і других свободних наук.

План зівстав виготовлений і напечатаний 1612. р. Перегляньмо тепер важніші школи сего часу на землях польско-литовсько-руських.

В Вильні повстала латинська катедра 1387/8, а школу засновано в першій половині XV ст. До початку XVI ст. була се одинока школа в Вильні, мала монополь научаня, а надзір над нею виконувала капітула.

В 1513. р. одержує школа при костелі св. Яна дозвіл научаня обмеженого числа учеників. На отворюване інших шкіл в Вильні не дозволено, чого доказом є відмова, дана Юрієви а Епшнок, за котрим вставив ся воєвода Войтїх Гаштолд, на отворенє школи з боязни перед конкуренцією і задля небезпеченства ширеня протестантизму. Школа в Вильні розвинула ся около 1523. р. через установаженє особного схолястика, котрий мав дбати о її розвій. Перший вильнянський схолястик Яків Сташковський, чоловік учений, упорядкував школу і установив вноси від учеників. Много до єї піднесеня причинив ся також вильнянський філянтроп, доктор медицини і свободних наук, вильнянський канонік Мартин з Душників. Школа ся мала зразу на цілі підготованє служителів церкви, а пізнійше привняла більше загальний характер. Зіставала она в тісній сполучі з капітулою, а ученики брали участь в церковних богослуженях.

По заснованю в Вильні єзуїтської школи 1570. р. упала школа катедральна так, що брала

з єзуїтської колегії 20 учеників з інфіми і 20 з святаюньської, підучила їх через рік граматики, а відтак віддавала знов колегії. Згадки про сю школу є до р. 1604.

Львівська катедральна школа була міська. Зависима була від магістрату і капітули. Магістрат удержував єї і старав ся о учителів. О вплив на сю школу був спір помежи магістратом а капітулою, тож король Ягайло р. 1400 рішив так, що міщани мали удержувати школу і ректора, котрого представляли парохви. Парох міг не прийняти ректора, наколи бачив, що є невідповідний, повідомляв о сїм магістрат, а сей був обовязаний постаратись о нового.

Невідомо задля чого школа ся упала, а львівські міщани просять 1444. р. короля Володислава Варяньчика о дозвіл посторова школи при церкві св. Духа. Позволенє одержали і в школі їх могли учити ся діти нетілько міщан, але і околичної шляхти і простих людей. Привілей сей потвердив папа Євгеній IV. 1446. р. З кінцем XV. ст. по перенесеню архієпископської катедри з Галича до Львова мали після договору надзір над нею обі сторони є. є магістрат і капітула, а школа зістала поміщена в новім будинку, близько катедри. Права обох сторін не були ясно означені і з того виїшов спір, закінчений 1514. р. Рішено, що магістрат має вибирати ректора а капітула єго затверджати. Капітула могла також усунути ректора, потребувала лишень повідомити об сїм магістрат, а сей був обовязаний постарати ся о нового начальника.

В XVI. в. львівська катедральна школа складала ся з трьох клас, в котрих учив ректор при помочи других учителів. В школі було до 30 учеників.

В р. 1608. заложили Єзуїти у Львові свою колегію. Капітула і магістрат старались забезпечити свою школу особним актом. Єзуїти мали платити на удержанє ректора катедральної школи 100 зл., не приймати до своєї школи тих учеників, котрі не уміли ортографії і етимології а мали їх відсилати на науку до катедральної школи, котра сталась наче приготовляючою класою колегії.

Перехід з катедральної школи до колегії був безусловлений вступним іспитом. Мимо сего приходило нераз між капітулою а колегією задля школи, а особливо задля прислуги церковної, до непорозумінь.

В Перемишлі установалено декретом короля Володислава Ягайла р. 1423. капітулу з 9. каноніків по приміру других катедральних костелів, а при ній повстала школа 1437. р.

В Красноставі, яко резиденції холмських єпископів, повстала з кінцем XV. ст. школа катедральна, перетворена з міської.

В Києві заложив школу катедральну Войтїх Нарбут.

В Луцку є звістка про катедральну школу 1586. р.

(Дальше буде.)

Япаньско-російська війна.

В Манджурії.

Доселі не надійшла ще вістка, чи Япанці заняли вже Інкав, але вже звіщено, що Росіяни еще перед чотирма днями опорожнили єго. Сей

востіх дасть оправдати ся тим, що тепер ціла долина ріки Ляого становить неперехідний мочар та озеро, тож пізніше Росіяни не могли би вчас цофнути ся перед наступаючими. Надто звичають, що Японці зовсім не виступають поза Дашічав. З того вносять російські стратегіки, що Японці не з полудня наміряють виконати головний атак на Куропаткіна, а зі сходу. Се тим-більше оправдане, що на болотистій тепер долині не могли би розвинути боевої лінії, а мусіли би посувати ся в одній маршовій кольові здовж залізничного шляху. На питанє котра, армія, Курокого чи Нодзу обійме головний атак, відповідають, що Куроки, якого маршова лінія звернена против Мукдену, не піде туди, щоби еще більше не розтягати і так вже за довгого операційного фронту японської армії, та з причини комунікаційних труднощій в теперішній час в такій віддаленій від моря околиці. Се припущене стверджує обставина, що Куроки заняв оборонне становище в перевалі Мотієн. Найімовірніше, армія ген. Нодзу виступить агресивно. Єї маршова лінія іде прямо на Гайчен, положений більше менше на середній дороги між Ляояном а Кайчу, отже в саме серце позиції Куропаткіна, де під пору находить ся его головна квартира. Армію ген. Нодзу зміцнили в тій цілі, здає ся, так Куроки як і Оку, здержавши на якийсь час свою офензиву. Відтак правдоподібно на крилах виконують позірні атаки, щоби сили Куропаткіна притягнути до себе, а тимчасом Нодзу цілою форсою ударить на Гайчен. — Та еще одна цікава вістка наспіла

зпід Порт-Артура.

яка може стояти в звязи з акцією против Куропаткіна. Іменно подає Kōb. Ztg. з Петербурга, що Японці так якби відступили від облоги Порт-Артура. Китайські втікачі передають, що Японці забрали всі гармати великого калібру на кораблі і відплинули з ними. Отже бути може, що маршалок Ояма тільки на те постував на Ляотун, щоби зміцнити Росіян що-до своїх інтенцій, забрати тяжку артилерію і виландувати в Інкав, або на плиткоідучих канонірках горі рікою явити ся з ними аж під Гайченом, або Ляояном. Може найближші дні справдять се припущене. — Те саме жерело подає, що справді вночі з 10. на 11. с. м. згинуло коло 22.000 Японців при нагальнім відпорі їх атакі Росіянами. Бюро Райтера представляє сю подію так, що Японці здобули один форт силою 40.000 людей, але Росіяни зайшли їх з заду і відтяли їм відворот, а відтак підземною міною більшу їх половину висадили у воздух. — Російська телеграфічна агенція доносить: На запит, звернений до Ляояну, як великі страти понесли Японці під Порт-Артуром дня 11. с. м. ми одержали донесене, що про се нема жадних позитивних відомостей. Наш спра-

воздавець з Ляояну одержав лист з Порт-Артура ось якого змісту. Довірємо тут всі генералови Стесльови, якого певність побіди уділює ся війську і населеню. Генерал Фок здержує тепер Японців на передній позиції, і унеможливилює на довгий час блокаду. Генерал Кондратієв фортифікує безнастанно Порт Артура. Уміщено батерій там, де перше признано неможливим їх умістити. Теперішні окопи і батерій чинять Порт-Артура твердиною не до здобути.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат. Панкратія, Теодора; рим.-кат. Марії Магдалини.—В суботу руско-кат. Антонія печерск.; рим.-кат. Аполліварія

— **Віче руского учительства у Львові.** Як ми вже онді подали, почеділкове віче руского учительства з Галичини і Буковини отворив директор Борковський, онісля витав зібраних о. крил. Чапельський іменем Руского Товариства педагогічного, а дальше промовляв вибраний голова віча о. радник Стефанович. Між иншими о. голова звернув ся до зібраних з просьбою о безпристрасне ведене нарад за о коротке формулованє промов в огляду на множество справ, які на вічу належить порушити. Вкінці о. голова привітав присутних на вічу Поляків, запрошених до участі вічевим комітетом. З черги мав наступити реферат про заснованє учительської запомогової каси, однак сю справу усунено на дальший плян, а найперше п. Духович, емер. інспектор шкільний, виголосив реферат про кривди учительства. Перед сим рефератом на внесенє п. Якимовича віче ухвалило, що солідаризує ся з ухвалами загального учительського віча з попередних двох днів. Реферат п. Духовича виїде окремо друком. П) реферат перший промовив п. Росул з Кракова, висловлюючи симпатії для руского учительства в его борбі о ліпшу долю. Онісля промовляло кількох бесідників з зазивом до учительства, аби ліпше як доси дбало про свої справи, та аби не ухиляло си від просвітної праці між народом. Реферат і дискусія заняли ціле передполудне. По полудни ведено дальшу дискусію над рефератом п. Духовича і серед гримких оплесків прийнято трицять і кілька резолюцій, поставлених референтом. Другу точку дневного порядку, справу організації руского народного учительства з Галичини і Буковини, в заступстві перешкодженого п. Алиськевича, реферував п. Бурчак і поставив отсе внесенє, ухвалене одоголосно: „Довірочні збори-у знають, конечною потребою в як найскоршій часі заснувати товариство організаційне руского учительства народних шкіл яке мало би на меті давати членам і їх родинам запомоги, позички, стипендії і правну опіку. Се товариство мало-б носити назву: „Самопоміч учительскє“ і істнувати окремо само для себе, а кождий его член в імени народної честі повинен належати до Руск. Тов. педагогічного, попірати усе его змагання, часописи, видавництва, школи, бурси і інтернати, як також брати участь в роботі над розвитком „Самопоміччя уч.“, помагати собі, а усеїх непевних

викидати«. Онісля вибрано комітет з 8 членів, який має заняти ся уложенем статутів сего товариства. — Що-до видаваня станового органу віче ухвалило остати при „Промінь“, як органі становим, а „Учител-єви“, як органі чисто науково-педагогічним в тим, що має бути вибраний редакційний комітет в половині з Галичан, а в половині з Буковинців, який має редагувати „Промінь“. — Справу заснованя руских шкіл в тих місцевостях, де є значне число руского населеня, а де мимо того є польські школи, реферував п. Миколаєвич. По сїм рефераті вивязала ся широка дискусія, в якій забирали голос пп. Якимовський, Бурбель, Борачок, Миколаєвич, др. Франко, Стебельський, Будзінський, Зелений і много инших. Вкінці вибрано езекутивний комітет вічевий з 12 членів. Між иншими виїшли до сего комітету: директор Борковський, о. радник Стефанович, о. крил. Чапельський, а з Буковини пп.: Пугуляк, Кірбулицкий і Григорович. З резолюцій ухвалених на сїм вічу наведемо ще отсі: I. Що-до устрою шкільництва: Розділ ради шкільної краєвої (подібно як в других краях) на секцію руску і польську. Іменоване (подібно як в других краях) окружними інспекторами для руских шкіл Русинів, відданях рускої народности, котрі би щиро попірали просвіту і культурне піднесенє руского люду. II. Що-до правних відносин учителів: Зміна дотеперішнього дисциплінарного закона згідно з ухвалами загального віча учительського; знесенє § 9. закона шкільного о переносеню учителів „зі зглядів службових“; установленє дисциплінарних трибуналів при радах шкільних окружних і краєвій, зложених з учителів. Поверненє учительсько-заточників з Мазурщини до східної Галичини. Знесенє тайної кваліфікації і заведенє явної, видаваної через цілу раду окружну. Признанє учителям свободного виконуваня горожанських прав. Обсаджуванє посад в руских школах лиш учителями і учительками з руским викладовим язиком. Падаванє сталих посад на підставі літ служби. Складанє присяги через учителів-Русинів в язичі рускім. Знесенє часткових конференцій окружних і заведенє повітових. III. Що-до руских шкіл: Основанє руского університету у Львові. Закладанє руских шкіл середних, шкіл більше класових і виділових, також мужескої і женської семінарії з рускою викладовою мовою. Приверненє руского язика викладового в тих школах з польським язиком викладовим, в котрих є більшість молодіжи рускої. Закладанє (попри істнуючих польських школах) також шкіл з викладовою мовою рускою в тих селах, містах і місточках, в котрих находить ся відповідне число рускої молодіжи. Заведенє обовязкової науки рускої мови в школах живочих у Львові народних і виділових. Системізованє посад учителів рускої мови при школах виділових. Заведенє в руских школах руского язика у внутрішнім урядованю. Ревізії і зміни підручників шкільних в дусі руского народа і виданя мап і книжок в рускій мові. Призначуванє (замість польських) більшого числа руских книжок для убогих учеників в руских школах. Обмеженє науки польского язика по руских селах до науки читаня і писаня. — На пополудневих нарадах промовляли також о. Д. Танячєвич в справі закладаня селянських бурс і о. пос. Богачєвський з просьбою о надісланє ему вістий про кривди, які діють ся учителям. — З початком

„Московський кумач“.

(На відкриття споминка Котляревського*).

І зрада і сон — давня це річ
У нас на Україні ведеть ся;
Не дивно, що панує ніч,
Що ворог в вічі нам сьмієть ся.
Та як не сьміятись, панове,
Коли ми всього боїмось,
Навіть своєї мови:
»Крий, Боже, ще почує хтось!»
Думок боїмось своїх.
Жахаємось тіні своєї, —
Ніяк же не збудемось ми тих
Звичаїв неволі цієї.
Боїмось не тільки уряду, —
Й російських партій боїмось;
Ми раді-б піти і на зраду,
Аби хтось... не подумав... щось!
Щоб Росіяне не врікали
Та нас шовінізмом от-тим, —
Цілком землячки позрікались,
Кепкують питанням своїм!

*) Підчас побуту в Полтаві уділено нам тайної відозви, яка курсувала між полтавскою молодіжкою. Ми сеї відозви не печатали, бо дивним видавало ся нам ведене полеміки віршами і вкладанє політичних квестій — в поезію! Однак з нагоди відозви, яку ми замістили вчєра, наводимо сю полтавську віршу для характеристики тамошних відносин між молодіжкою.

Боять ся дуже Росіяне,
Щоб не став хто шовіністом;
На перешкодї б не стояли,
Коли-б був хто централістом!
Ніхто й не буде боронити
Та вузького шовінізму,
Та ще й хто хоче поробити
На підставі соціалізму.
Шовінізм... бачуть Росіяне;
Не менче й ми бажаєм братства!
Вони-ж не бачуть препогане
От-те наше ренегатство.
За нас не турбуйте, панове,
Чи буде хто з нас шовіністом!
Зніміть з централізму обнєву!
Не вкривайтесь фіговим листом.
Даремна, браття, машкарада:
Не поможе й фіговий лист,
Хоч-би схватись був би радий
І російський соціаліст.
Тай й землячкам де-котрим треба
Щиру порадонок дати: —
»Глядіть, — не прогнівайте неба —
Побійтесь той лист уживати!»
Нехай же Росіяне той лист,
Собі чипляють, — дива мало!
У всіх, майже, їх сидить централіст!
А нам, панове... не пристало...!
Та придивіть ся-ж ви пильненько,
Гляньте, скільки централістів!
Побачте ви й багатенько...
З російських соціалістів.

Та це-ж не казка, вам, панове,
Не шовінізму це плювання!
Ви тільки зачепіть в розмові
Національнє питання!
Тоді побачите й самі,
Чи вам правду автор каже;
Як не поврите-ж мені,
Життя... саме вам покаже!
Під впливом тіх партій російських
До того дійшли землячки: —
Національних, кажуть, втисків —
Нема, та це все — »пустячки«!
Національних, кажуть, нема
Інтересів; і питання
Самого про це, навіть, нема;
Це не варт і неклування!
Посліпли-ж ви, панове, зовсім!
Та через от-ті-ж »пустячки«
Тепер, — крім вас, видко вже всім —
Ростуть у нас самі будячки!
Та всім нам треба догодити,
Ще й скрізь скрутитись калачем, —
Когось щоб не прогнівати, —
»Вкриваймось московським кумачем!»
Кумач московської роботи
До великого прапору,
Всесвітньої люду свободи,
Ми тулим... без розбору!
От-так роблять й добрі люде,
Що тут складають »Р. У. П.«
Хоч велика й подяка їм буде,
На жаль... де-що... діють... не те!

віча, як ми вже подали, було до 800 присутних учителів і учительок. Се число зросло до полудня на близько 1.400. Так імпонуючого числа учасників мало котре віче осягне.

— **Концерт академічного хору.** Одержуємо до поміщення отсей комувікат: Заряд «Музичного кружка Акад. Громади» рішив справу концертів ось так: Перший шлях: Львів Станиславів—Яремче—Делятин—Коломия—Буковина. Місцевості з околиць сего шляху, котрі ще з нами не порозуміли ся, а котрі хотіли-б мати у себе концерт, звольте віднести ся найдалше до 26. с. м. до тов. Кліма Гутковского у Львові, ул. Вірменська ч. 25. Дальшу туру оголосить ся пізнійше. — За Заряд: *Садовский, Смолинский, Гутковский.*

Концерти академічних хорів в давнійших літах вінчали ся все гарним успіхом моральним і материяльним. Є много міст і містечок у східній Галичині і Буковині, в яких задля недостатку власного хору нема ніяких вечерків ні концертів цілими роками. Для тих місцевостей лучає ся тепер добра нагода устроїти у себе концерт, а про его моральний хосен для рускої справи, здає ся, не треба ту згадувати. Кілька сьвідоміших одиниць даної місцевости без великих заходів може при сій нагоді зготовити артистичний пир для цілої околиці, та причинити ся до будови народного театру у Львові, бо дохід з концертів призначений на сю ціль.

— **З Камініки струм.** пишуть нам: В неділю дня 31. липня відбуде ся величавий концерт в честь Маркіяна Шашкевича заходами тут. філії «Просвіти», на котрий запрошено визначні артистичні сили, знаві нашій цілій Галичині. Як досі, заповідає ся концерт величаво. Сподіємо ся, що так місцева як і замісцева інтелігенція, не лиш з камінецького але також з сусідних повітів явить ся як найчисленнійше і звеличить сей народний празник. Програма буде оголошена пізнійше. П) концерт відбудеть ся за запрошеннями вечерниць з танцями. — *О. М. Цегельский.*

— **Міністер рільництва у Львові.** Вчора вечером приїхав міністер рільництва бар. Діюванелі до Львова. Нілі перед полуднем міністер в товаристві намісника звидів стацію ботанічно-досвідну та дирекцію домен і лісів.

— **Пожарний «Сокол» в Ходозичах.** стрийского повіта, засновано на статуті «Сокола» у Львові. Ц. к. намісництво вже затвердило статут.

— **Іспит зрілости в женській семінарії учительській в Перемишлі** відбув ся від дня 1. до 21. липня під проводом члена Ради шк. кр. Ол. Барвіньского. До іспиту приступило 59 семінаристок і 15 приватисток. Сьвідомство зрілости одержали семінаристки: Антоневич Ольга Єлена (з відзн.), Бандасевич Станислава (з відзн.), Барон Леопа (з відзн.), Буцьо Казіміра, Букетинська Ядвіга (з відзн.), Думка Катерина, Дирда Стефанія (з відзн.), Енгель Юлія, Фішер Петропела, Габлицковска Герміна, Грушецька Станислава (з відзн.), Гайдукевич Леопольдина, Гануля Єлена, Гавель Елеонора, Горбаль Марія, Гутович Марія, Бдлінська Юліяна (з відзн.), Калужнячка Михайлина, Каньовска Марія, Квяделько Емілія (з відзн.), Кіця Єлена, Клімковска Софія, Клінг Гонората (з відзн.),

Клиш Габрієля (з відзн.), Коберска Анеля (з відзн.), Козенько Ольга, Крупа Марія, Куліковска Марія, Куманецка Марія, Матія Юліяна (з відзн.), Німців Ірина, Пеліц Емілія, Петрицька Емілія (з відзн.), Політовска Ядвіга, Правецка Ядвіга, Розенель Йосифа, Розебайгер Евгенія, Салло Єлена (з відзн.), Шнайдер Савина, Скориц Отилія, Солтисік Софія, Шарлінська Михайлина, Сльосарик Марія, Таклінська Яніна, Тенчар Фльорентина, Томчик Марія, Тирка Софія (з відзн.), Вагнер Марія, Василюк Йосифа, Зайонц Аделя, Завалкевич Марія, Земба Ольга (з відзн.) Зюлковска Єлена. Сьвідомство зрілости з польським і руским язиком викладним признано 52, з польським 2 семінаристкам, до повторного іспиту з одного предмету признано 5 семінаристок. — З приватисток одержали сьвідомство зрілости: Гіслевич Маріянна, Гошовска Марія, Городецка Броніслава, Кравич Стефанія, Лянґевич Емілія, Лабодзінська Катерина, Маркевич Марія, Питель Софія, Уруска Михайлина. Руский і польский язык викл. признано 6, польский 3 приватисткам, репробовано на рік 4, до повторного іспиту з одного предмету признано 2.

— **Віче в Тернополі.** В салі «Міщанського Брацтва», в Тернополі відбуло ся дня 15. с. м. віче в справі будови рускої гімназії в тім місті. На вічу було около 200 селян з околиці і кільканайцять осіб з місцевої інтелігенції. З учителів рускої гімназії не явив ся ніхто. Народи отворив і їм проводив голова «Подільської Ради» о. Евст. Цурковский. Реферат в справі конечности будови відповідного будинку на руску гімназію в Тернополі виголосив др. Ізидор Голубович, зазначавши, що теперішнє приміщенє клас сеї гімназії є прямо убийче для учеників. По рефераті розвинула ся дискусія, а вкінці ухвалено отсей резолюції: 1) Взиває ся високе ц. к. правительство, щоби безпроволочно, еще в сїм році приступило до будови рускої гімназії в Тернополі. 2) Віче народне в Тернополі жадає, щоби теперішну Раду шкільну краву поділено на дві часті: руску для східної і польську для западної Галичини. 3) Народне віче в Тернополі домагає ся, щоби основано в Тернополі другий семінар учительський з руским язиком викладним, а рівнож, щоби в Тернополі, або в окресности основано ремісничу школу. В четвертій резолюції віче взиває видіти «Подільської Ради», щоби виготовив докладну жалобу до центрального правительства у Відні, на професорів учительского семінара, за переслідуванє рускої молодіжи.

— **З Тернопільщини.** Дня 10. с. м. філія тернопільского «Сокола» устроїла фестин, який приніс чистого доходу 1.412 К., призначеного на будову власної Соколіні. — Посвяченє власного дому читальні «Просвіти» в Довжанці відбуло ся в неділю, дня 17. липня с. р. при великій участі народу. Вечером того дня мало відбути ся в ново вибудованій салі читальні представленє «Свєкрухи» Льва Лопатинського. Тернопільське старство однаковож заборонило згадану виставу, мотивуючи тим, що «Свєкруха» не була цензурованаю. Тимчасом, як се загально відомо, «Свєкруху» виставлювано вже в Галичині соки разів. — В рускій гімназії в Тернополі писало ся в часі 1904. р. шкільного 498 учеників, з чого 618 покинуло заведевє, так що

з кінцем шкільного року було 437 учеників класифікованих. Після реліїї було гр.-кат. 432, рим.-кат. 3, Жидів 2; місцевих учеників було 58, замісцевих 379. Після стану родичів було: синів сьвященників 33, урядників і лікарів 10, учителів народних 13, міщан і слуг державних 67, а селян 317. При класифікації одержало в другім півроці степєнь відзначающий 49, степєнь перший 304, другий 23, третій 21, до іспиту поправчого признано 37, а до іспиту доповняющего 2. — *За «Подільским Голосом».*

— **Львівські соціялісти а нафтовий страйк.** Вчора вечером відбуло ся в салі при ул. Шайнохи ч. 5. віче львівської соціал-демократичної партії в справі страйку нафтових робітників. Учасників було понад 300. По вічу в ночи вічовики гуртом потягнули найблизшою улицею Ліндого під «Нафтовий дім» при площі Домбровского. Однак сильний кордон поліції замкнув вихід з уллиці. Демонстранти з криком і свистом завернули на ул. Сикстуску, а відтам вийшли на ул. Кароля Людвика. Просьби і взиваня поліційних комісарів, аби товпа розійшла ся, нічого не помогли, а товпа лавою ломала кордон поліції і дійшла на площу Марійську. Коло Тов-а кред. земского кінна поліція почала розгоняти демонстрантів, при чім один з комісарів ударив акад. Огримовича, який случайно туди переходив і до демонстрації не належав. Се дало причину до ще більших криків і свистів, а поліція арештувала при тім переплетника Лисенка і столяра Калиновского. Часть демонстрантів дістала ся тимчасом уллицями на пл. Домбровского, але ту поліція арештувала двох з них Гасклєра і Коркеса, жидів соціялістів, а прочих розігнала. О год пів до 1. в ночи демонстрантів розігнано і настав спокій в місті.

— **Антін Чехов,** славний російский новеліст і сатирик, помер, як донесли телеграми, дня 15. с. м. в Бадевайлер над Реном в Базилєї. Чехов родив ся в Таганрозі дня 29. січня 1860 року. Батько его був кріпаком, а по знесеню кріпацтва завідателем дібр. По укінченю гімназії в родиннім місті, Антін Чехов записав ся на лікарський виділ в Москві і в 1884 р. одержав степєнь лікаря. Однак лікарською практикою ніколи не займав ся, бо ще як студент медицини посьвятив ся літературі. Від 1879 р. появляли ся его дрібні сатирично гумористичні твори в різних газетах, описля перейшов до новел, які поміщував в «Петерб. газеті», поки его не запрошено на постійного сотрудника «Нового Времени». Завдяки сему Чехов міг зі спокоем посьвятити ся літературній праці. В 1886. р. появилася перша збірка его оповідань, а в 1891 р. редакція «Ниви» оголосила загальну збірку его творів і заплатила авторови 75.000 рублів гонорару. Забезпечений материяльно Чехов виїхав на Сахалін і приглянувши ся тамошньому життю каторжників, представив его в ряді ескізів. Однак підчас подорожи простудив ся і попав в чахотку. Побут на Кримі і заграницею не поміг здоровлю славного письменника. Остатні місяці свого життя Чехов перебував в Бадевайлер на курації. Смерть заскочила его ненадійно наслідком серцевої недуги. Поміч лікарска не придала ся ні нащо. Чехов сконав спокійно. Его тіло перевезуть до Москви. — Чехов був одним з найплодовитших письменників, а его слава розійшла

Щастя їм, Боже, в їх змаганні!
Коли-ж ї великий буде їм гріх,
Що в національнім питанні
В московський дмуть вони міх!

В той міх, що в кузні російській,
Де люде в неволі кують...
Кайдаки собі на утєски,
Та куючи... долю клинуть.

Без зради нам трудно прожити, —
До цього ми звикал давно, —
Ми-б раді ї науку просити
В цю справу... все-ж таки... якось.. воно.

Та як вам не сором, панове,
Розводити брехні от-ті:
Чи винна-ж єдиним хоч словом
Наука в людській темноті!

Вам мало брехні на науку!
Соромте ї червоний прапор!
Та грайте-ж злим людам на руку.
Ще ї збільште ворожий напор!

От-так бідні-ж мої землячки
Та все-ж причини шюкають,
Що-б як збільшить от-ті болячки,
Що ї так вже добре дошкуляють.

За чуба ї науку притягнуть,
Ї прапором червоним махнїть,
Та все-ж таки не досягнуть...
Живої щось правди... не чуть!

Сьвідомости ї так вже бракує,
І так національно снимо,
Аж радісно ворог смакує,
Що добре ярмо несемо!

І досі не скинем неволі,
З душі кайданів тяжких;
І так вже сорому доволі!
Час — не бути людам на сьміх!

А тут ще ї модний спосіб знайшли,
Як зраду та сон закрасить,
Щоб люде ї кінців не знайшли,
Як треба на зрадї зловить.

Та національне-ж питанне
У нації зрабованих, всюди
Це — промінь поступу світання!
Воно ж вічно жити буде!

Його не зможе задушити
Ніякий ворожий напор.
Його будуть всі боронити,
Найбільше-ж — червоний прапор!

Не бачуть сліпі отсі люде!
Прапор червоний ще зроду
Не мав мети, ї мати не буде
Національно зничить народи!

Веде він люде до свободи.
Та скрізь до правди панування,
З ніг хоче всі зирвати колоди;
Знести всякі зрабування!

Прапор червоний протестує
Проти всякого насилля
Ї брехні, що здавна тут панує,
Що — з московського насіння!

Отто-ж і щира вам порада:
В московський не дмїть ви, братя, міх;
І так багато є в нас зради, —
З нас буде зрадників і сїх!

Єсть кому націю гонити,
Мої панове, і без вас;
Цю справу можна-б залишити
Катам, давно що душать нас!

Та ї зничить не можна ніколи
Національне питанне,
Поки сонце світить навколо;
Та се-ж даремне ї змаганне!
Тим, що його усунути хлять,
Можна-б по правді сказати:
„Та знав-же Бог кому роги знят
І кому роги ті дати!“

Хто може ї з нею не згоден,
Нехай вже пісню дослуха, —
Тому памятити-б не шкода,
Що „Бог не слуха пастуха!“
Нехай-же згине ренегатство,
Що край наш так роздирає,
Що душить духовне богатство,
Що сили наші вбиває!

Та ганьба ї ренегату тому,
Що за науку сховав ся, —
Не дума-ж він, — на користь кому?
Що-б ворог більше знущав ся?!

Та ї всім вже вороженькам млиим
Ще можна сказати одно:
Дарма! не губїть, куме, сили,
Пускайтеся мерщї ви на дно!

Нехай Русь живе — Україна
Від Карпатів до Кавказу!
Нехай цвєте рідна країна!
Поборем силу ми вражу!!

ся і поза границі Росії. Їго твори, переважно дрібні оповідання, визначають ся великим поглибленем людських характерів, причім легкий гумор і ядреність форми надають їм знамя благородної сатири. Були перекладувані на всі світові мови і викликали в письменничім світі численні наслідування. На руску мову переложено багато єго оповідань, а «Укр.-русська Видавнича Спілка» видала збірку єго оповідань п. з. «Змора і інші оповідання» і оповідань «Каштанка» в Лт. Наук. Бібліотеці.

— **Відозва.** Виділ Руского Тов-а педагогічного у Львові оповіщує, що зголошення о принятє до дорожшого інститута дівочого треба вносити на руки о. катехита Т. Лежогубского (Львів, ул. Сикстуска ч. 47) до дня 28. липня включно; шізнйші зголошення не будуть узгляднені. Оплата учениць вносить по 45 К місячно. — Зголошення о принятє до інститута св. Ольги вносити треба під адресою «Комітет інститута св. Ольги» на руки о. Лежогубского (ул. 47.) також до дня 28. липня. З огляду, що в інституті тїм може найти приміщенє лиш 45 учениць, просимо о як найскорші зголошення. Оплата від учениць в тїм інституті вносить по 30 К місячно. — **Виділ.**

— **Дрібні вісті.** Краєвий зїзд охотничих сторожких пожежних відбуде ся в днях 23. і 24. с. м. в Сяноку. Наш «Сокіл» також висилає на зїзд своїх відпоручників. — З Тернополя доносять під вчерашню дату, що місточко Струсів стоїть в огні. Ратунок трудний, бо нема води. — На львівскім університеті відбула ся нині промоція п. Яна Каспровича, польского писателя, на доктора філософії.

В кожній рускій хаті повинна бути на стїні мала всеї Руси-України, видана Р. Тов-ом педагогічним у Львові. (Величина : 75x59 см). Коштує лишє 40 сот. Молодїж при науці чи забаві все буде мати перед очима наглядний образ нашої великої Вітчизни.

Телеграми

з дня 21. липня.

Ішль. Вчєра перед полуднем цісар прийав на авдйєнції архикн. Йосифа Августа і міністра спільного скарбу бар. Буріяна. Пополудни архикнязь і міністер були на родиннім обїді у цісаря.

Трисєст. Вчєра Італійці другий раз устроїли демонстрацію улицями міста. Полїція арештувала кільканаїцять осіб.

Льондон. Daily Telegraph доносить, що корабель «Малаякка» забраний російскою охотничою фльотою на Червонім морі, віз амуніцію, вислану англійским правительством для англійскої ескадри на схїдно-азійских водах. Англійский амбасадор в Петербурзі вніс протест до російского правительства в справі конфїскації «Малаякки».

Льондон. Times-ови доносять, що дня 15. с. м. 10.000 Японцїв звело битву з Росіянами дві милї на полудне від Дашїчав. Битва трєвала від рана до полудня. Росіяни цофнули ся і стратили 200 убитих.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівского універс., б. лікар клініки проф. Ляйдєна в Берліні
ординує у внутрішних недугах від 3—5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує
при ул. Личаківській ч. 19 А від 11—12 і від 4—5.

Морелі

вибрані висилає в 5 клг. кошиках оплатно по 3 К 50 с. за побранєм почтовим.

Прошу о вчасні замовлення

ІВАН СТЕРНЮК
купец

100(6-14)

в Залїщиках.

— **Красва Рада** шильна, апробувала слїдуючі видани Руского Тов-а педагогічного на нагороду пильности і до бібліотек шкїл народних:

	(брошуров.)	(оправл.)
Оповідання для дїтїй	40 сот.	54 сот.
Оповідання Катренка	40 "	54 "
Оповідання Кошобинського	40 "	54 "
Переклади Кримского	40 "	54 "
Дїтячі оповідання, Мамши Сибїряка	30 "	54 "
Байки Пушкіна	30 "	44 "
Оповіданє Марка Вовчка ч. I	40 "	60 "
Марта Борецка	30 "	44 "
На вірїчках	40 "	60 "
Народні думи, д-ра Пачовского	40 "	54 "
Казки, гр. А. Толстого	30 "	44 "
Поеми, О. Коньского	20 "	34 "
М-лий співанник	20 "	
Серед цвітїв, комедия в 2 дїях	16 "	30 "
Лис Микита, Гете-Франко	1 К	1 К 30 "
Перша китичка, Ярошинської	20 сот.	
Друга китичка, Ярошинської	20 "	
обі разом		54 сот.
Андерсен, Казки IV і V ч.	50 "	2 К 90 "
5 частий разом опр.		
Для шкїл видїлових апробовано:		
Дивні пригоди комаха, Сангвіна	48 сот.	75 сот
Інститутка, М. Вовчка	40 "	60 "
Шекспїр в повітках	30 "	60 "

Читайте!

Читайте!

Повне видає Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лишє 2 корони!

Товариство «Просьвіти» бажаючи, шоби в кожній рускій хаті находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник єих творів п. з. «**ПОЕЗИЯ Т. ШЕВЧЕНКА**». Книжка, оправлена в полотно з золоченими вїтїсками, може бути найгарнійшою окрасою руских хат. Папір велїновий, формат на взір європейских кляєнкїв, сторїн 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опусту. Висилає ся тїлько за надїсланєм 2 кор. 30 сот. на адресу: **КАНЦЕЛЯРІЯ «ПРОСЬВІТИ» у ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10).

В книгарни Товариства ім. Шевченка в книгарни Ставропїгїйскїй можна дістати отсі праці видані проф. д-ром Ів. Копачом:

Будучність гімназій. Цїна 1 К.

Партийна політика і морал. Ц. 50 с.

Родинне житє (під розвагу руским «соколкам і паннам»). Ц. 50 с.

Соціалїзм, етика і політика (під розвагу «старшим і молодшым»). Ц. 50 с.

Три перші праці зладжені на основі творів професора берлінского університету д-ра Фрідріха Паульзєна.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

принймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, принймає до переходаня нашєри партїї і дав на них завдатки.

Крім того впроваджєно подїбно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховковї (Safe Deposits)

За оплатою 10 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталєній касї панцирїї сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важкі документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як вайдогідїйши зарядженя. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовий.

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Бернстерне Берносо

LABOREMUS

драма в 3 актах.

переложєна після авторизованого, німецкого виданя Львом Лопатиньским.

Модєрна тема і модєрне наскрїзь єї переведєнє. Дїяльог є справді містерною плетїнкою драматичної роботи. Єго читати є може більшим вдоволенєм, як бачити на сценї, де певно пропадає не один дотєпний нїтак та тонка відтїнка.

Набути можна в Ставропїгїйскїй книгарни у Львові.

В малому місточку, або в більшому селі зараз прийме посаду інтелїгентний, жонатий Русин, котрий по тяжкій недузї мусить осїсти на провінції.

Зголошення приймає Редакція «Руслана» у Львові, площа Домбровского ч. 1.

(10-10)

ОБЕЗПЕЧАЙТЕ БУДИНКИ, ДВИЖИМОСТИ, ЗБИЖЕ І ПАШУ

проти огневих шкїд

в одинокім рускім Товаристві асекураційнім

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР опирає ся на взаїмности членів, то значить, звертає членам щорічну чїсту надвижку. Звороти виносили за р. 1900, 1901 і 1902 суму 219.332 кор. т. є 8%.

ШКОДИ ліквідує ДНІСТЕР скоро при участі місцевих членів і делегатів. Від 1893 до 1903 виплатив ДНІСТЕР відшкодовань на суму 4.161.669 кор.

ФОНДИ ДНІСТРА з кінцем 1903 р. вносять 1.013.691 кор. і умїщені в пупїлярних цїнних папєрах.

ПОЛІСИ ДНІСТРА приймає при позичках Банк краєвий і каси ошадности.

АГЕНЦІЇ ДНІСТРА находять ся у всіх містах, місточках і многих селах і легко кождому обєшечити ся через агєнта; ДНІСТЕР удїляє агєнції господарям, де єще на більший округ нема агєнції. Агєнти заробили вже 537.815 кор. провізїї.

НА ЖИТЕ треба обєшечити ся через ДНІСТЕР в Товаристві краківскім; власну провізію від таких обєшечєнь дає ДНІСТЕР на рускі добродїїні цїли; тому на жите обєшечайте ся тїлько через ДНІСТЕР.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“

у Львові, ринок 10, в домї «Просьвіти».